

Πελαγία Σαμαρά

Πελαγία Σαμαρά

Διπλωματική εργασία

2ο Εργαστήριο Ζωγραφικής

Θεσσαλονίκη - Νοέμβριος 2019

Λεπτομέρεια

«Περί ζώντων και τεθνεώτων»

εις μνήμην...

- «..Ρωτάμε, για παράδειγμα, “Πόσων χρονών είσαι;” αλλά ουδέποτε “Πόση μνήμη έχεις;”»ⁱ

- «..Η αιώνια λήθη του σώματος. Μόνον αυτή κάνει τον άνθρωπο φιλόανθρωπο. Η αιώνια μνήμη εξαγριώνει.»ⁱⁱ

Η μνήμη, η λήθη, ο χρόνος, το τετελεσμένο είναι οι θεματικοί άξονες πάνω στους οποίους αναπτύχθηκε η διπλωματική μου εργασία.

Είναι κοινότοπη η διαπίστωση ότι ο άνθρωπος είναι ον τραγικό, επειδή διαθέτει πνευματική προίκα ιδιαίτερη: έχει μνήμη, φαντασία και την ικανότητα του “αναμιμνήσκειν”. Δεν μπορεί να ζήσει ανυποψίαστος σ’ ένα ατέρμονο παρόν. Όχι απλώς θυμάται, αλλά και πολλαπλασιάζει το θνητό του χρόνο δια των αναπολήσεων. Όχι απλώς ζει, αλλά επεξεργάζεται την εμπειρία του μέσα από το πλαγιοκόπημα της φαντασίας και το λοξό φωτισμό του αμετάκλητου τέλους.

Κάθε “τώρα” στοιχειώνεται από το “πριν” και το “άλλοτε”. Είμαστε όλοι, συλλήβδην, η σκυτάλη, το κιβούρι και μαζί το θερμοκήπιο των μορφασμών, κινήσεων, έξεων, σκέψεων όλων των ανθρώπων που μας γέννησαν ή μας ξεγέννησαν. Αποτελούμε, λοιπόν, το χώρο μέσα στον οποίο εγγράφεται όχι μόνο ο χρόνος και η φθορά αλλά και η αθανασία. Όμως, τι κρίμα, που, ενώ είμαστε άπας ο χρόνος, είμαστε επίσης τόσο θλιβερά πεπερασμένοι! Και, σα να μη φτάνει αυτό, ένα φρικτό οξύμωρο αναδύεται μέσα από τη θνητότητα. Τότε που, μαζί με τον πόνο, το “πτώμα... μπάζει αναπάντεχα λίγη ανεπιθύμητη αιωνιότητα μέσα στο σπίτι...”ⁱⁱⁱ

Η ανθρώπινη μορφή εξαρχής επιλέχθηκε ως ιδανική φόρμα, σύμβολο και φορέας του εικαστικού και θεωρητικού προβληματισμού μου. Επειδή το σώμα είναι το κέλυφος του αβγού του κόσμου. Είναι ο τόπος όπου συγκλίνει η ιστορία με τις επιμέρους ιστορίες· είναι αφετηρία και επιστροφή· είναι τόπος “νόστιμος”· από αυτόν σαλπάρουμε και σ’ αυτόν γυρίζουμε όλοι. Όμως ενώ

απεικονίζεται το σώμα, πάντα λανθάνει η επίγνωση ότι η απεικόνιση δεν είναι τίποτα άλλο από την παράσταση μιας απουσίας. Είναι ένα ίχνος.

Γι' αυτό στα έργα μου οι περισσότερες μορφές ιχνογραφούνται, περιγραφόμενες με κάρβουνο ή χρώμα. Συχνά επικαλύπτει η μία την άλλη, επαναδιατυπώνονται, επαναεπινοούνται με έναν τρόπο που αίρει την υλικότητα ή την πραγματικότητά τους. Συχνά ζωγραφίζονται με μεγάλη πιστότητα για να εξαφανιστούν κάτω από λαζούρες. Το χέρι ακολουθεί την πορεία της μνήμης και της λήθης.

Τα πρόσωπα πραγματοποιούν μέσα στις συνθέσεις μια πολύσημη αφήγηση μέσα σ' έναν άχρονο και ατοπικό χώρο. Σώματα και χώρος συναποτελούν ένα ψυχολογικό τοπίο ανοικτό σε ερμηνείες και προβολές. Το κάθε έργο χωριστά και όλα μαζί καλούν σε έναν προβληματισμό σχετικά με τη φύση της αλήθειας (α-λήθη) και την αλληλοπεριχώρηση αλήθειας, ανάμνησης, φαντασίωσης. Για το θεατή, ίσως και για τα φασματικά πρόσωπα των έργων ή ακόμη και για την ίδια τη δημιουργό τους, όλα τα οπτικά στοιχεία αποτελούν το σκηνικό μιας ιστορίας ερμητικής η οποία υποβάλλει μια αίσθηση ανοίκειου ίσως και απειλής.

Ως μέσον για την επίτευξη του παραπάνω στόχου εφαρμόζεται μια κάπως ιδιότροπη, υπερρεαλιστικής απόχρωσης, σκηνοθεσία του οπτικού συμβάντος. Σχεδόν πάντα, η αρχικά ορθολογικότερα σχεδιασμένη σύνθεση καταστρατηγείται από μια νέα εικόνα η οποία, κατά την καλλιτεχνική διαδικασία, αναδύεται περίπου αυτόματα, ως προϊόν λανθάνουσας ψυχικής κίνησης και ανεπίγνωστου τραύματος. Απολύτως επιθυμητό. Η αλήθεια συνηθίζει να αποκαλύπτεται μέσα στο αίμα. Και αν το σωματικό τραύμα είναι, κατά τα λεξικά, η “..λύση της συνεχείας του δέρματος”, η αφετηριακή στιγμή νοηματοδότησης των παρόντων έργων από το βλέμμα του θεατή είναι η στιγμή κατά την οποία λύεται η συνέχεια της πραγματικότητας του μέσα από την ανάκληση μιας πληγής.

Πολλοί και διαφορετικοί καλλιτέχνες και καλλιτέχνιδες, σε διαφορετικούς τόπους και εποχές με το καλλιτεχνικό τους έργο και με τον δικό τους τρόπο ο καθένας και η καθεμία, άντλησαν υλικό δεισιδύοντας στον ψυχικά διαταραγμένο κόσμο, τον δικό τους και των άλλων και στα τραυματικά βιώματα που έμελε να καθοδηγήσουν και να χαρακτηρίσουν την εικαστική τους διαδρομή.

Μετουσιωμένα και μορφοποιημένα μέσα από ασυνείδητες διεργασίες στο έργο τους αυτά τα στοιχεία αποκτούν όλη την δυναμική τους όταν οι καλλιτέχνες αρχίζουν πλέον να εκφράζονται πλέον με το δικό τους προσωπικό ώριμο στίλ.

Από τον Caravaggio ως την Yayoi Kusama, η σχέση των καλλιτεχνών με το τραύμα καταγράφεται στους εφιάλτες συμβολιστών όπως ο Klee, Rops και Böcklin, στον υπνωτιστικό ζόφο του Munch, στις ηλεκτρισμένες μορφές του Schiele και στο κατακερματισμένο σώμα της Frida Kahlo. Διατρέχει τις πολτοποιημένες σάρκες του Bacon και την απομυθοποιητική ανατομική ματιά του Lucian Freud και της Jenny Saville. Σε όλους αυτούς η λυτρωτική δύναμη της τέχνης, παρέχει την δυνατότητα στο θεατή να βιώσει αναλαμπές ψυχικής απελευθέρωσης, και ταυτόχρονα να βρει δικές του απαντήσεις.

Πελαγία Σαμαρά

Επιμέλεια κειμένου Τριαντάφυλλος Τρανός

ⁱΠαπαγιώργης Κ., Περί μνήμης, εκδ. Καστανιώτη, 2008, σ. 13

ⁱⁱΔημητριάδης Δ., Λήθη και άλλοι τέσσερις μονόλογοι, εκδ. Άγρα, 2000, σ. 67

ⁱⁱⁱΠαπαγιώργης Κ., Ζώντες και τεθνεώτες, εκδ. Καστανιώτη, 1992, σ. 15

Λεπτομέρεια

Το κόκκινο χαλί
2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 180 x 160 εκ.

Λεπτομέρεια

Enanamoni
2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 160 x 180 εκ.

Τοπίο Ι

2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 180 x 160 εκ.

Τοπίο II

2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 180 x 160 εκ.

Χορός I

2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 160 x 180 εκ.

Χορός II
2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 160 x 180 εκ.

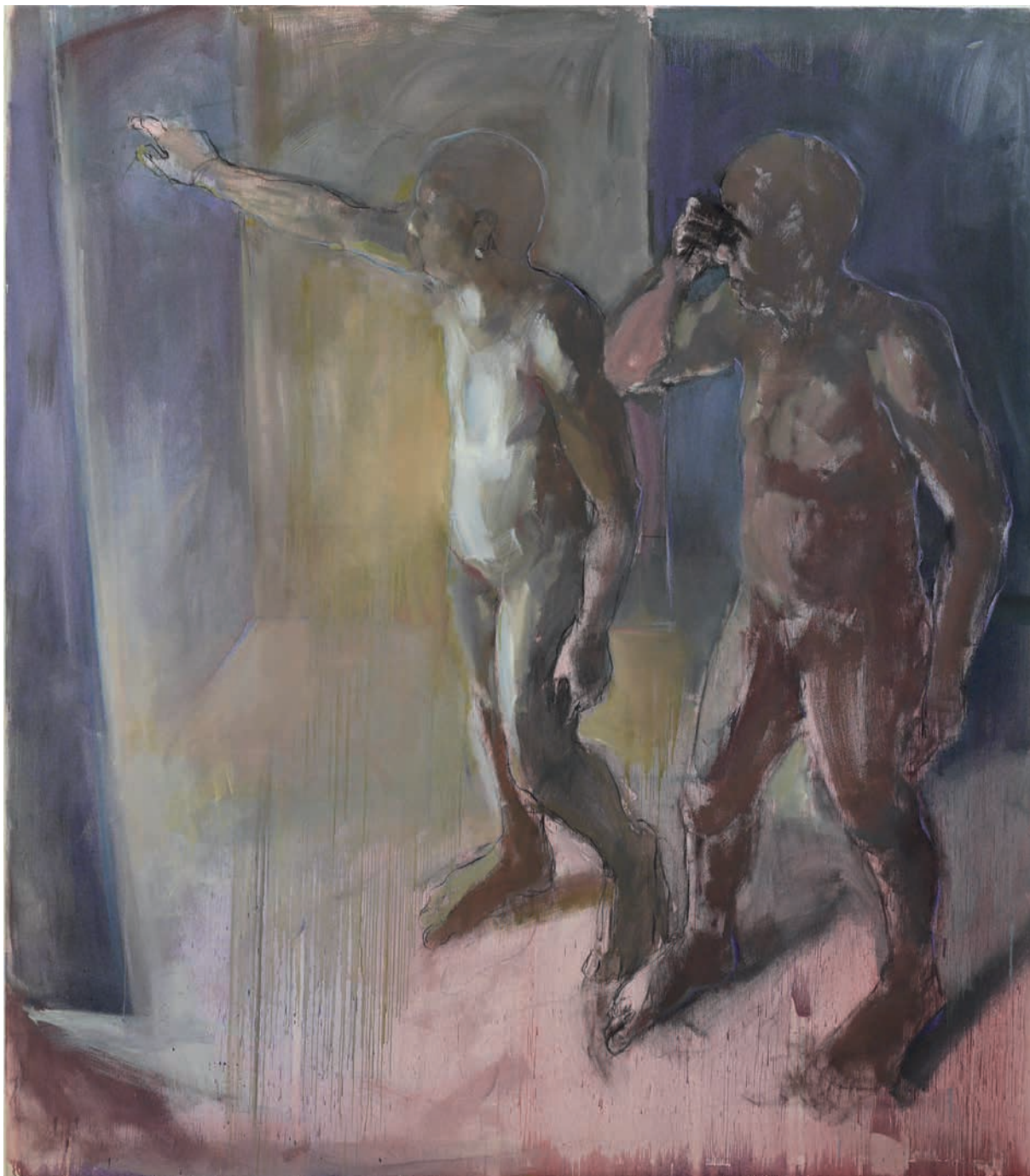

Επιύμβιο

2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 180 x 160 εκ.

Διπλοτυπία
2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 180 x 160 εκ.

Η πόρτα

2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 180 x 160 εκ.

Καλεσμένος
2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 180 x 160 εκ.

Λεπτομέρεια

Εξόδιον
2019, μεικτή τεχνική, λάδι και κάρβουνο σε καμβά, 160 x 180 εκ.

Πελαγία Σαμαρά

Γεννήθηκε το 1966 στη Θεσσαλονίκη.

Εισήχθη το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ., στο 5ο Εργαστήριο Ζωγραφικής με διδάσκοντες το Γεώργιο Γκολφίνο, το Γεώργιο Διβάρη και το Λάμπρο Ψυρράκη. Είναι φοιτήτρια στο 2ο Εργαστήριο Ζωγραφικής με διδάσκοντες τους Στυλιανό Κουπέγκο και Δημήτριο Ζουρούδη.

Επίσης είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Λεπτομέρεια

